

جهان محمد سرائی؛ روزنامه‌نگار

مناسب‌سازی مترو برای صندلی چرخدار

مناسب‌سازی مترو برای معلولان در برخی شهرهای جهان بیشتر و در برخی شهرها کمتر انجام شده اما معمولاً نمی‌توان شهری را یافت که شبکه متروی آن به‌طور کامل برای معلولان مناسب‌سازی شده باشد. تا چند دهه قبل شبکه رفت‌وآمد شهری از ابتدا برای افراد سالم طراحی می‌شد و تصور این بود که معلولان مسافر دائمی آن نیستند. ساخت آسانسور هم در سازه‌های بزرگ و پیچیده‌ای مانند ایستگاه‌های مترو کار آسانی نیست و این هم باعث شده است که نواقصی باقی مانده باشد. در اینجا به مشکلات معلولان در آسانسور متروی شهری دنیا نگاهی می‌کنیم.

انگلیس

پروژه ۲۰ ساله

سال ۲۰۰۵ قانون برابرسازی امکانات شهری برای معلولان در انگلیس تصویب شد که در یکی از قسمت‌های آن تأکید شده بود همه واگن‌های مترو باید تا سال ۲۰۲۰ به شکلی اصلاح شده باشند که معلولان بتوانند از آن استفاده کنند. با گذشت ۲۰ سال از این قانون هنوز بعضی ایستگاه‌ها برای معلولان نامناسب هستند و این افراد نیاز به همراهی یک فرد سالم یا کمک‌های دیگران دارند. کمیته مشاوره حمل‌ونقل معلولان در سال ۲۰۲۲ تخمین زد که سال‌ها طول می‌کشد تا تمام ایستگاه‌های راه‌آهن شهری بریتانیا مطابق با همه استانداردهای جدید ساخته شوند. یک نشانه استاندارد بودن این است که درهای مترو همزمان با توقف آن با یک ورقه فلزی شیب‌دار به سطح سکو متصل می‌شود.

در انتظار قطار بعدی

سال گذشته «تانی گری تامسون» زن ورزشکار رشته ویلچرانی که بارها برنده مدال شده بود و جز مشاوران دولت در زمینه ورزش و معلولیت به شمار می‌آید در هنگام استفاده از مترو دچار مشکل شد. او نزدیک ۵۰ دقیقه تلاش می‌کرد تا بتواند وارد ایستگاه کینز کالج لندن و سوار مترو شود. کسی در ایستگاه به او کمک نکرده و تامسون سرانجام خودش را در زمین کشیده بود تا بتواند وارد قطار شود. وقتی او اتفاقی که برایش افتاده بود را در فضای مجازی شرح داد، چند فعال حقوق معلولان هم تعریف کردند که برای استفاده از متروهای حاشیه شهر دچار مشکل شده‌اند. آنها مدتی زودتر از حرکت قطار در ایستگاه حاضر شده و به‌دنبال کسی بودند که برای سوار شدن به آنها کمک کنند اما در آخر هم نتوانسته بودند سوار شوند و مترو بدون آنها حرکت کرده بود. این متروها با سر فاصله زمانی زیاد حرکت می‌کنند و پلیت‌های آن از قبل رزرو می‌شود.

کره جنوبی

متروی قدیمی بدون آسانسور

متروی سئول در سال ۱۹۷۰ ساخته شد و در آن زمان هیچ طرحی برای دسترسی مناسب معلولان در آن وجود نداشت. تغییراتی که ورود و خروج معلولان را تسهیل می‌کند در چند دهه اخیر به ایستگاه‌های مترو افزوده شد. نزدیک ۳۰۰ ایستگاه و ۲۲ خط در این شبکه ساخته شده است که همه آنها به آسانسور مجهز نیستند. در چند سال گذشته معلولان بارها درون ایستگاه‌های مترو تجمع کرده و اعتراض خود به کمبود امکانات لازم برای استفاده کسانی که سوار ویلچر هستند را نشان دادند. قبلاً اعلام شده بود که همه ایستگاه‌های مترو تا سال ۲۰۰۴ دارای آسانسور می‌شوند اما این پروژه عقب افتاد. بعداً سال ۲۰۲۲ به‌عنوان زمان مناسب‌سازی تمام ایستگاه‌ها اعلام شد که آن هم به نتیجه نرسید. الان تعداد زیادی از ایستگاه‌ها دارای آسانسوری هستند که صندلی چرخدار را از سطح زمین تا سکو جابه‌جا می‌کند اما نزدیک ۵۰ درصد ایستگاه‌های پایتخت کره برای معلولان قابل دسترسی نیستند.

نقشه مردمی شهر

بعضی از گروه‌های مردمی که برای توانمندسازی معلولان فعالیت می‌کنند، نقشه‌هایی از شبکه مترو و دیگر وسایل حمل‌ونقل عمومی تهیه کرده‌اند که نشان می‌دهد معلولان در چه مسیرهایی می‌توانند به تنهایی حرکت کنند. از سال ۲۰۱۸ شهرداری سئول از این نقشه‌های مردمی استفاده کرد تا الگوهای رفت‌وآمد مشخص ناتوان را در شهر پیدا کند. در سال ۲۰۲۰ دولت هم به این پروژه اطلاعاتی ملحق شد. شکل جغرافیایی شهر سئول که پستی و بلندی‌های زیادی دارد، وقت و آمد برای معلولان را سخت می‌کند. نزدیک ۴۰ سال قبل هیچ مناسب‌سازی پیوسته‌ای در معابر شهر وجود نداشت. نخستین نمونه‌های نصب آسانسور در ایستگاه‌های مترو ایمنی کافی نداشت و باعث حوادثی شده بود، ولی اکنون آسانسورهای بهتری ساخته شده است.

بهره‌برداری از پل دوربرگردان بزرگراه شهید چمران در تابستان

مهدی صداعتی، مدیرعامل سازمان مهندسی و عمران شهرداری تهران: عملیات عمرانی پل دوربرگردان بزرگراه شهید چمران ۸۴ درصد پیشرفت داشته است. عملیات بتن‌ریزی عرشه پل دوربرگردان بزرگراه شهید چمران انجام شده و این پل اولین تابستان امسال به بهره‌برداری می‌رسد.

طرح جدید، ترافیک میدان ونک را کاهش می‌دهد

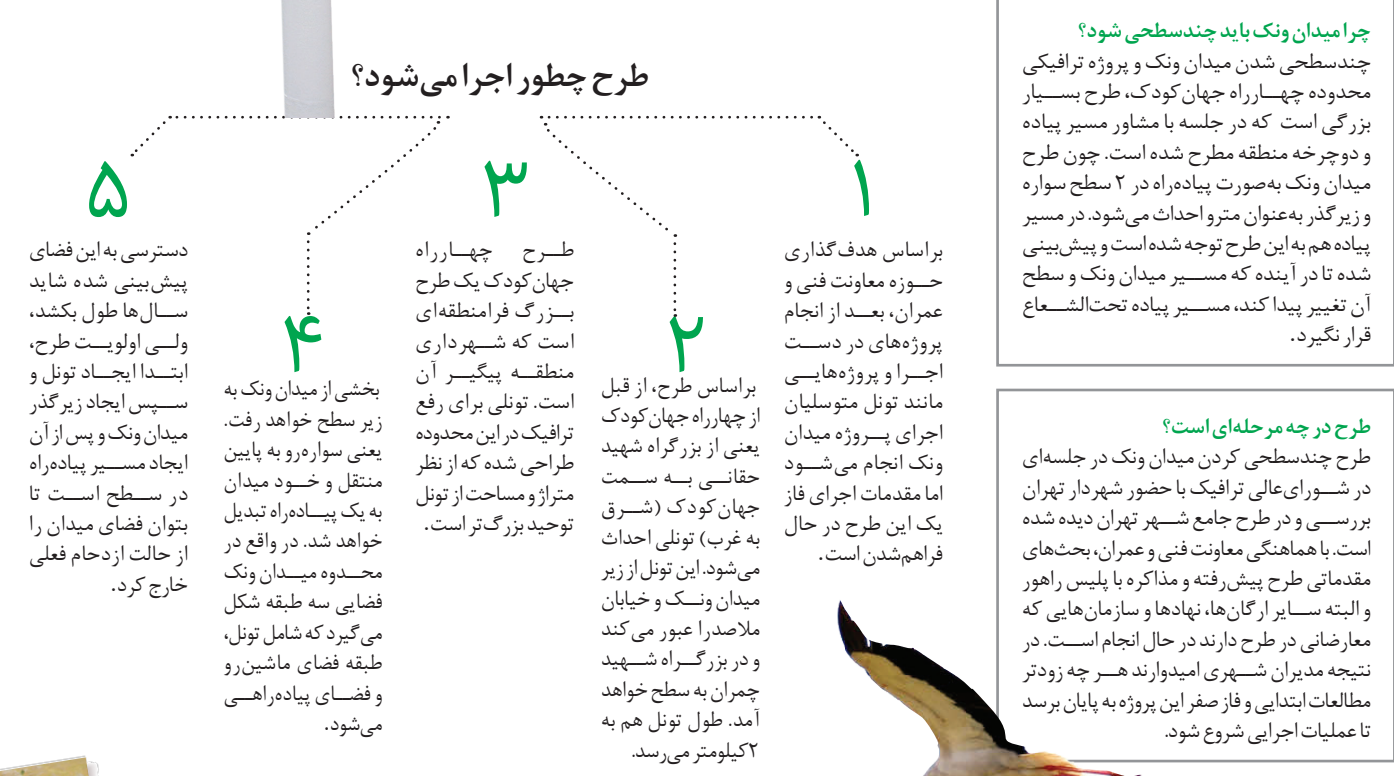
حمید جوانی، شهردار منطقه ۳: پروژه‌هایی که در سال ۱۴۰۴ تعریف کردیم به نسبت سال ۱۴۰۳ تقریباً ۲ برابر شده است. بخشی از اعتبار امسال منطقه به پروژه‌هایی که از سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ شروع شده‌اند، بر می‌گردد. تلاش کردیم که تعدادی پروژه اولویت‌دار خدماتی مانند پروژه‌های فرهنگی-ورزشی را با توجه به سرانه‌های فرهنگی و ورزشی پایین منطقه در برنامه کاری قرار دهیم، ضمن اینکه توسعه و گسترش بوستان‌ها و زیرساخت‌های شهری هم در برنامه‌های ما قرار دارد. طرح تحول سه سطحی میدان ونک نیز از جمله این طرح‌هاست که امسال آغاز می‌شود و اجرای آن موجب کاهش چشمگیر ترافیک در این محدوده و افزایش کاربری پیاده‌محوری و گردشگری از سوی دیگر خواهد شد.

تجربه قبلی را در نظر بگیرید
 محمد قراطلی / معازمدار پاساژ ونک: تهران از طرح طبقه‌بندی شدن میدان‌ها تجربه خوبی نداشته است. یاد هست چند سال پیش میدان امام حسین (ع) را هم طبقه‌بندی کردند. ماشین‌ها پایین رفتند و روگذر را سنگفرش کردند. اوایل خیلی خوب و آرام بود. سپس شهرداری بخشی از سنگفرش را اسفالت کرد تا ماشین‌ها تردد کنند. شهردار بعدی هم دایره تردد خودروها را به میدان نزدیک‌تر کرد. حالا عملاً آن میدان به یک جزیره تبدیل شده است.

خاطره‌ها را زنده کنید
 جواد فرح الهی / بازنشسته ۶۳ ساله: میدان ونک خاطره اعزام رزمنده‌ها در سال‌های جنگ را دارد. دوره‌های مختلفی از انقلاب را به‌خود دیده و اگر کاری کنند که مردم در این محیط با آرامش بیشتر تردد کنند، خیلی ارزشمند است. فقط به آقای زاکانی بگوئید ماهیت محله‌ها را حفظ کند. این تاریخ زندگی مردم است و با طرح‌های فرهنگی بیشتر، دلسوزی برای محیط زندگی، بیشتر برای مردم جا می‌افتد. خیلی‌ها با کوچه، خیابان و محله خود غریبه شده‌اند. محله‌های قدیمی مثل ونک کلی قصه و خاطره دارند و این باید زنده شود.

شب‌های ونک را زنده کنید
 سیماک بزرگ‌نوا / دانشجو ۲۰ ساله: من از میدان ونک بیشتر برای رسیدن به دانشگاهم در خیابان ولیعصر استفاده می‌کنم. شنیدم می‌خواهند میدان را ۳ طبقه کنند. فقط بگوئید هر کاری می‌خواهند انجام دهند، مسافت ترددی مردم را اضافه نکنند. این شهر خودش به قدر کافی بزرگ و شلوغ هست. اینطور نباشد که ترافیک باز هم بیشتر شود. اگر فضای روی میدان هم مثل پارک آرام و دنج شود، تردد در هنگام غروب بیشتر و به قول معروف، شب‌های ونک زنده می‌شود.

تردد راحت سالمندان مهم است
 قدیسی صانعی / ۶۸ ساله: خانه‌دار، کمتر از پیاده‌روهای میدان ونک رد می‌شوم چون شلوغ است. سمت شرقی میدان داد‌گاه، آدا‌ها و بانک، سمت غرب پایانه تاکسی قرار دارد که عصرها خیلی شلوغ می‌شود. ترجیح می‌دهم با این زانو درد از کوچه‌های پشتی سمت خیابان گاندی خودم را به سمت ملاصدرا برسانم. البته در میدان هم هیچ امکاناتی برای تردد راحت سالمندان فراهم نکرده‌اند. می‌گوئید طرح جدید دارند؟ امیدوارم زود به نتیجه برسد و تا وقتی توان دارم بتوانم ونک جدید سه طبقه را ببینم.

چرا میدان ونک باید چندسطحی شود؟
 چندسطحی شدن میدان ونک و پروژه ترافیکی محدوده چهارراه جهان‌کودک، طرح بسیار بزرگی است که در جلسه با مشاور مسیر پیاده و دوچرخه منطقه مطرح شده است. چون طرح میدان ونک به‌صورت پیاده‌راه در ۲ سطح سواره و زیرگذر به‌عنوان مترو احداث می‌شود، در مسیر پیاده هم به این طرح توجه شده است و پیش‌بینی شده تا در آینده که مسیر میدان ونک و سطح آن تغییر پیدا کند، مسیر پیاده تحت‌الشعاع قرار نگیرد.

طرح در چه مرحله‌ای است؟
 طرح چندسطحی کردن میدان ونک در جلسه‌ای در شورای عالی ترافیک با حضور شهردار تهران بررسی و در طرح جامع شهر تهران دیده شده است. با هماهنگی معاونت فنی و عمران، بحث‌های مقدماتی طرح پیش‌رفته و مذاکره با پلیس راهور و البته سایر ارگان‌ها، نهادها و سازمان‌هایی که معارضاتی در طرح دارند در حال انجام است. در نتیجه مدیران شهری امیدوارند هر چه زودتر مطالعات ابتدایی و فاز صفر این پروژه به پایان برسد تا عملیات اجرایی شروع شود.

بازگشت لک‌لک‌ها به شهری

سایت پرندنگری منطقه ۲۰ به‌زودی به بهره‌برداری می‌رسد

گزارش

سایت یک هکتاری طبیعت‌گردی شهری این روزها در آستانه افتتاح قرار دارد تا امیدها به بازگشت لک‌لک‌های تهران زنده شود. این پروژه در قالب یک سایت پرندنگری تاکنون ۸۵ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است. به این ترتیب به‌زودی این پروژه با رویکرد زیست‌محیطی و فرهنگی به یکی از قطب‌های طبیعت‌گردی پایتخت تبدیل می‌شود.

خاطره لک‌لک‌ها در قرون

شهری یکی از زیستگاه‌های لک‌لک‌ها در قرون گذشته بوده و حضور این پرندگان در این منطقه جنوبی پایتخت آنقدر برای مردم جذابیت داشته که روی برخی از این جانوران که ماندگاری بیشتری در محله‌هایشان داشتند، اسم گذاشته بودند. امروز هر چند یاد و خاطره آنها برای شهروندان و مسافران ری باقی مانده است اما هنوز چشم‌ها پسر بلندای گلدسته‌ها، دودکش‌ها، تهرای چراغ برق به‌دنبال بال کشیدن و اوچ و فرود این پرندگان سیر می‌کند. دهه‌ها پیش لک‌لک‌ها روی مناره بارگاه حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) و بیمارستان فیروزآبادی و چند دودکش از کار افتاده لانه می‌کردند. زنده‌یاد مرتضی احمدی، تهران‌شناس معروف در این باره می‌گفت: «هن بارها در تهران قدیم، لک‌لک می‌دیدم. گنبد و گلدسته مسجد پیامبر با حرم حضرت عبدالعظیم، جنگ لک‌لک و مار را تماشا کردم. این لقب «حاجی لک‌لک» هم که به این پرند داده بودند، از سینه مادر بزرگ‌ها و مادرهای

شهری به بچه‌ها منتقل می‌شد و خاطرهای زیادی با لک‌لک‌ها داشتند.» شاهد دیگر حضور لک‌لک‌های جنوب تهران، کاشی سقاخانه باب الحوائج مولوی است که در سال ۱۳۳۸ یعنی ۵۶ سال پیش نصب شده و روی کاشی گلدسته حرم به همراه ۲ لک‌لک نقش بسته است.

تخریب زیستگاه و کاهش غذا

در دهه‌های اخیر با گرم‌شدن زمین، کاهش منابع غذایی لک‌لک‌ها بر اثر جمع‌آوری زباله، از بین رفتن تالاب‌های محلی جنوب شهری، زیستگاه و قلمرو لک‌لک‌ها تخریب شد تا حضور آنها در این منطقه هم کم‌رنگ و کم‌رنگ‌تر شود. این پرندگان کنارآبزی دوره‌های سرد از اقلیم‌های دیگر به سمت شهری که هوای گرم‌تری داشت، کوچ می‌کردند. در این نقطه لانه‌سازی و تخم‌گذاری می‌کردند و جوجه‌ها در همین بخش از تهران پرگرفتن می‌آموختند. این پرندگان بزرگ و زیبا در دشت‌های تهران ۵ تا ۶ ماهه زندگی می‌کردند و با آغاز فصل گرما به مناطق شمالی و خنک‌تر پری می‌گرفتند. در عین حال با تخریب زیستگاهشان این روند متوقف شد و لک‌لک‌های شهری برای کوچ زمستانی، به مناطقی از ترکیه و دریایچه وان رفتند.

بازگشت لک‌لک‌ها در آینده

حالا برای بازگشت آنها، پروژه بوم‌گردی «سایت لک‌لک‌ها» در منطقه در حال اجراست و تاکنون

امکانات سایت

برکه‌ای به وسعت ۱۷۰۰ مترمربع کبوترخانه اتاق پرندنگری کلیه دوطبقه پرنددوستان زیرساخت‌های متنوع گردشگری ۳۰ لانه پرند برای جذب گونه‌های مهاجر

سایر امکانات سایت لک‌لک‌ها

- کانال پیرامونی: ۹۰۰ متر
- معبر بیرونی: ۶۵۰ متر
- مسیر درونی: ۴۵ متر
- سرویس بهداشتی: ۶ چشمه
- فضاهای فرهنگی و آموزشی

حرکت فرهنگی در شهری

رضا شنگی، شهردار منطقه ۲۰: همزمان با ایام نوروز ۱۴۰۴ و در راستای رویکرد نشاط اجتماعی و احیای زیستگاه‌های طبیعی شهری، به همت معاونت خدمات شهری و اداره زیباسازی منطقه، ۱۰ جفت المان نمادین لک‌لک از جنس فایبر گلاس و آهن، در موقعیت‌های مهم شهری همچون میدان غیبی، نماز، فرمانداری، بسیج و ساعی نصب شد تا علاوه بر زیباسازی محیط شهری، هویت تاریخی و طبیعی شهری را یادآور شوند. از سویی با ساخت سایت لک‌لک‌ها، نه تنها اقدامی عمرانی و زیست‌محیطی، بلکه حرکتی فرهنگی و اجتماعی برای بازگرداندن نشاط و طبیعت به قیله تهران صورت می‌گیرد؛ سایتی که ظرفیت‌های بی‌نظیری برای توسعه گردشگری طبیعی و آموزش محیط‌زیستی دارد.

۱۰۵۰۰ مساحت سایت لک‌لک‌هاست.

۳۵ مترمربع اتاق کبوترخانه سایت است.

۲۲ مترمربع وسعت کلیه پرندنگری سایت خواهد بود.

۸۵٪ ساخت سایت پیشرفت داشته است.